18+

Александр Слука

Рассказ в стихах

Книга издана на 2-х языках — на белорусском и русском.

Александр Слука

Рассказ в стихах. Книга издана на 2-х языках – на белорусском и русском.

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=71219383
ISBN 9785006474284

Аннотация

Я собрал книгу из произведений написанных в разные годы. В ней и стихи, и миниатюры, и отрывки КВС «МЕТАМОРФОЗЫ» и «МЕТЕЛЬ». Но, что интересное во всех произведениях так то, что наши чувства не меняются в плохую сторону. Это я говорю о хороших людях. А плохие будут наказаны сами. Часть текста ранее была опубликована в книгах «Стремятся мысли вдаль» и «Загадка раздвоений».С уважением, А. Слука

Содержание

Да чытача 5
Празаічныя мініяцюры 7
Вясна 8
Другі шанец 9
Вайна і Бог 13
Чараўнік 14
Жаночая доля 16
Я і востраў 19
Васільковае неба над намі… 25
Матылёк 26
Я глядзеў на ваду 28
Сусвет 31
Война глазами детей 32
Конец ознакомительного фрагмента. 36

Рассказ в стихах
Книга издана
на 2-х языках –
на белорусском и русском.
Александр Слука

© Александр Слука, 2024
ISBN 978-5-0064-7428-4
Создано в интеллектуальной издательской системе Ridero

Да чытача

Вялікі пісьменнік павінен ахопліваць
ўсе бакі чалавечага існавання.
Андрэ Моруа

Магчымасць дасягнуць поспеху пры жыцці прадастаўляецца толькі тым, хто паспеў «прачнуцца» да наступлення смерці. Я лічу, што сапраўднасць выразу відавочная. Бо толькі мэтанакіраванаму і настойліваму чалавеку, які валодае глыбокімі ведамі і разуменнем таго, што ён робіць, дадзена атрымаць поспех. Лянота, невуцтва ці глупства, што, па вялікім рахунку, адно і тое ж, ні на міліметр не набліжаць да жаданага, сутнасцю якога, часам, з'яўляецца карпатлівая штодзённая праца, часам на працягу ўсяго жыцця. Чалавек з'яўляецца на свет, каб спазнаваць і тварыць. Калі ён не здольны да гэтага, то жыццё яго пустое і бессэнсоўнае, падобнае сну, хай нават і прыгожаму. Імкненне да зразумення нязведанага, стварэння прыгожага закладзена першапачаткова ў кожным з нас. Спачатку яно служыць штуршком да абуджэння, у далейшым жа: рухаючай сілай на вялікім жыццёвым шляху. Шкада толькі, што само абуджэнне надыходзіць у адных раней, у іншых – пазней, у трэціх – не надыходзіць ніколі.

Безумоўна, чалавек шматгранны. У сярэдзіне кожнага з

нас ідзе пастаянная барацьба паміж Дабром і Злом. Адных вядзе і ахоўвае па жыцці светлы анёл, іншых – цёмны. Мы не падобныя адзін на аднаго. Жыццё на кожнага з нас накладвае свой адбітак. Аднак, як бы там ні было, у глыбіні душы ў кожнага ёсць нешта добрае, толькі глыбіні ва ўсіх розныя і часам даныруць у сябе ў душы да гэтага добрага не кожны можа. Кнігі ж заўсёды давалі, даюць і будуць даваць такую магчымасць, бо чалавек застаецца самнасам з напісаным. І калі тое, што ён чытае, прымушае яго хоць што-небудзь адчуць і перажыць зноўку нейкія моманты свайго жыцця, абудзіцца, даўно заснуламу, ўяўленню і зноў ўскалыхнуцца пачуццям, значыць тое, што напісана-напісана нездарма. Вельмі хочацца верыць, што гэтыя апавяданні змогуць акунуць вас ва ўспаміны, прымусіць задумацца над некаторымі пытаннямі, глыбока пахаванымі пад назапашаным хламам праблем, перагледзець па-новаму свае жыццёвыя пазіцыі, а таксама дададуць вам дабрыні, цяпла і душэўнага спакою.

З павагай, А. Слука

P. S. Stihi.by, Stihi.ru, Proza.ru

Частка тэксту раней была апублікаваная *ў кнігах *Імкнуцца думкі ўдалячынь*, *Загадка раздвойванняў*. А. Слука*

Празаічныя мініяцюры

Вясна

Вясна-вясна… гэта птушкі; плямы пашарэлага и расталага снегу; пралескі; звонкая іскрыстая кропель; зарослыя елкай распадкі над ракой, якія дыхаюць па начах белым туманам; нейкі адмысловы хмель бярозавага соку; яркага свіцячыга лясного вогнішча і песні; на камянях у лясным ручаі мыеш свой твар. Трэба самому адчуць у поўнай меры свежасць росных лясных сцяжынак і пачуць рэха… нервова разамну ў руцэ цыгарэту і нецярпліва чыркну запалкай… вясна-вясна… дзіўная пара. Заўсёды перадае гэта пачуццё, прыносячы часам нейкае трывожна-тужлівае адчуванне неўладкаванасці і нязбытнасці чагосьці. У грудзях шчымлівае пачуццё чагосьці адыходзячага, незваротна страчанага, ня выяўленага. Страта сціскаючым комам падкочвае да горла, выклікае боль растання і нязбытных надзей… вясна-вясна… толькі потым, праз шмат гадоў, я зразумеў, што гэта было развітанне са сваёй уласнай юнацкасцю…

Другі шанец

Наступіў момант, якога так доўга чакалі адны і так моцна баяліся другія.

Сёння супрацьстаянне дзвюх цывілізацый скончыцца. Мяркуючы па ўсім, гэта будзе апошняя бітва для нас, бо рэшткі нашых ударных брыгад, сабраныя па ўсёй галактыцы, уяўляюць сабой ужо далёка не той магутны кулак, якім яны былі яшчэ нядаўна. Вартае жалю відовішча – тры дзясяткі скатаваных, якія прайшлі некалькі запар бітваў, крэйсераў, трэць з якіх ужо не ў стане манеўраваць і ўхіляцца, і некалькі сотняў такіх жа патрапаных знішчальнікаў «Іголка» супраць клінка смерці крэатаў – армады, якая складаецца з сотні баявых машын. Машын, якія на парадак перайзыходзяць нашы і па ўзбраенні, і па хуткасці. Машын, якія нясуць на сваіх бартах больш за дзве тысячы звышхуткіх знішчальнікаў.

Бязлітаснасць крэатаў нам добра вядомая. Яны пазбаўленыя якіх-небудзь пачуццяў, акрамя нянавісці і жадання бязмежнага панавання, таму разлічваць на якое-небудзь гуманнае стаўленне з іх боку да сябе ў выпадку паражэння не прыходзіцца. Усе з нас гэта добра разумеюць і ведаюць, як зрэшты, ведаюць, і тое, што пераможца ў гэтай апошняй бітве ўжо вядомы. Нам засталося толькі адно – прымусіць крэатаў як мага даражэй заплаціць за нашы жыцці.

Мы – салдаты. Нам не прывыкаць паміраць. Тут, у космасе, гэта адбываецца хутка. Значна цяжэй будзе тым, хто застаўся абараняць планеты. Калі яны не загінуць у баі, то іх чакае жах крэацкага рабства, павольная смерць ад голаду і хвароб…

Але апошні загад нам ужо аддадзены, аддавацца развагам няма калі ды і бессэнсоўна.

Я на сваёй «ігле», разам з рэшткамі маёй эскадрыллі іду ў апошнюю атаку. Стрэл і… Адразу ж за ім асляпляльная ўспышка ў маёй галаве…

войнаў і свету, пакут і асалоды, любові і нянавісці. Сэрца, здаецца, выскачыць з грудзей. Паветра вакол стала густым, як кісель – хапаю яго ротам і п'ю глыткамі. На гэты раз перадышка яшчэ карацей. Боль становіцца яшчэ мацней. І галасы, неразборлівыя галасы, якія змяняе чарговы паток кадраў пра зло і дабро, хлусні і праўдзівасці, подласці і сумлення, пачварнасці і прыгажосці. *Няўжо я так хутка загінуў? Не, быццам бы жывы, але дзе я? Белы пакой без дзвярэй, без вокнаў, пасярэдзіне стол. Я ляжу на ім, не прывязаны, але рухацца не магу – маё цела мяне не слухаецца. І галасы – жорсткі мужчынскі і пяшчотны меладычны жаночы. Пра што кажуць – не разабраць. І зноў ўспышка. Перад вачыма з шалёнай хуткасцю змяняючы адзін аднаго, праносяцца карціны, якія выклікаюць у мяне то дзікі жах, то бязмерную радасць, то гора, то шчасце, то трывогу, то сум, то надзею. Дыхаць становіцца ўсё цяжэй і цяжэй. Затым рап-*

там усё знікае, становяцца чутныя галасы. Пра што кажуць не разабраць. Шум і боль у галаве не даюць засяродзіцца. Галасы становяцца ўсё цішэй і цішэй, як быццам кудысьці аддаляюцца. Прападаць. І зноў ўспышка ў мозгу. І зноў карціны, ці дакладней будзе сказаць кадры

Мой мозг ужо гатовы лопнуць ад усяго ўбачанага. З вачэй градам льюцца слёзы болю, крыўды, нянавісці, прыкрасці, радасці і шчасця адначасова. І я крычу. Крык выносіць ўсе прывіды. І становяцца чутныя галасы. Выразны жорсткі мужчынскі: «Ну, што скажаш?». З апошніх пакінутых сіл напружваюся, каб пачуць адказ, але жаночы голас гучыць вельмі ціха, каб разабраць тое, пра што гаворыцца. Чамусьці менавіта гэтая немагчымасць пачуць сказанае ў адказ мяне пачынае мучыць мацней, чым боль і ўсё ўбачанае мной раней, але бялявы туман засцілае мае вочы, прадвеснік чарговы ўспышкі, прымушае мяне ў думках рыхтавацца да чарговай порцыі катаванняў. Але ніякія катаванні не наступаюць. Туман рассейваецца раптоўна. Я разумею, што зноў знаходжуся за штурвалам сваёй, ужо не раз латанай, ладна патрапанай, «іголкі». А эфір жа проста-такі раздзіраюць здзіўленыя воклічы маіх субратоў: "Што адбываецца? Што здарылася? Гэта проста немагчыма».

Перад вачыма ўзрушаючая карціна – караблі крэатаў, развальваючыся на часткі, ператвараюцца адзін за адным у груды бясформеннага металалому. Крыкі непадробнага здзіўлення паступова змяняюцца крыкамі радасці і весялос-

ці: «Перамога! Мы перамаглі!».

пынку гучыць у маім мозгу ціхім пяшчотным меладычным жаночым голасам: «Яны яшчэ здольныя адчуваць. Яны не безнадзейныя. Дай ім другі шанец, … другі шанец, … другі шанец». *І вось толькі цяпер, я, нарэшце, чую адказ. Чую яго выразна і ясна. Ён беспера*

Вайна і Бог

Вайна ідзе ўжо даўно. Многія загінулі і параненыя, паселішчы пацярпелі.

Пажылая жанчына перад абразом спытала:

– Ну, навошта нам гэта ўсё. Мы ў чым вінаватыя? Бог забыў нас.

– У яе галаве загучаў нейкі голас:

– Не. Бог не забывае нікога. Вы яго забыліся. Вось у чым праблема…

Чараўнік

Сёння я сеў і задумаўся. Што было рабіць на працы?. Нічога не атрымлівалася. Усё валілася з рук. Раптам званок. Пайшоў адкрываць з маім нішчымным тварам…

Чалавек апрануты, як з іголкі. Прадставіўся і пачаў нешта казаць. Я не разумеў адразу, але потым пачаў разумець, чым далей, тым цікавей. Хто ён такі? Задумацца. Бо ўсё валілася і выхад прапанаваў гэты чалавек. Выхад просты: папрацаваць на сябе і на… яго! І як проста! Маладзец. Адкуль ён узяўся? Ды якая розніца. Калі прапануе, трэба браць і працаваць. Спытаў у чалавека, што рабіць? Тады той прапануе ўвайсці і падпісаць паперы. Гэта заняло мала часу. Чалавек адкланяўся і сышоў…

Падышоў да акна, паглядзеў, запаліў цыгарэту і задумаўся. Як там усё ў мяне пойдзе заўтра? Добра… што будзе, то будзе… Трэба паесці. Прыгатаваць што-небудзь. Нават не думаючы пачаў рыхтаваць і здзівіўся. Прыгатаваў так, як у рэстаранах атрымлівалася. І апетыт быў. Дзіўна? Што са мной такое? Уключыў тэлевізар. Так, спаць захацелася… спаць, так спаць.

Раніца сонцам сустрэла. Адразу ў ванну і паесці. Увогуле, гатовы на працу. Спусціўся па лесвіцы і пайшоў думаючы. А, што думаў… Усё нармальна было: з людзьмі, з абсталяваннем, з стайленнем… я проста быў шчаслівы!

Дзень пайшоў за днём. Купіў машыну. Потым кватэру. Затым дзяўчыну знайшоў такую, якая менавіта тая! Я тройчы быў шчаслівы! Як своечасова зайшоў чалавек да мяне. Малайчына! Сапрайды – бярэш і працуеш. І тады ўсё будзе. І ўсё!.. Толькі са сном дрэнна раз у годзе. Я разбіты ўвесь ўстаю, але гэта праходзіць. Лічу, што гэта з працай звязана. Але на працы ўсё добра. Чалавек, які адразу падышоў і спытаў: «Як справы?». «Нармальна. Хацеў вам сказаць… дзякуй!» – я адказаў. «Дрэнна спаў?» – зноў ён, як адчуваў. «Так. Зараз пройдзе. Будзе нармальна», – кіўнуў я. «Ты больш дрэнна не спіш» – сказаў Чалавек і знік. Праца за працай і праца за працай, не было калі адпачыць. І што, канкрэтна, засынаў я дома, як забіты. Я зноў успомніў яго фразу. Ён – чараўнік.

пыняючыся – «Мне належыць твая душа!»… Безвыходнасць… *З часам я пачынаў стамляцца. Потым усё больш і больш. З'явілася ўтоенасць, хацелася схавацца і заплюшчыўшы вочы адпачыць. Мяне знайшоў чалавек. Уважліва агледзеў і сказаў: «Ну, што? Сядзіш? Не можаш больш?». «Больш не магу» – я выціснуў з сябе. Чараўнік радасна палез за паперамі – «Тут напісана…». «Мне ўсё роўна» – я сказаў. Але ён не с*

Жаночая доля

Чаканне. Чаканне было большай часткай яе жыцця. Спачатку, яшчэ ў школе, яна чакала яго погляду. Затым, з замiраннем сэрца – кожнага спаткання з iм. Калi ён паступiў у ваеннае вучылiшча, з нецярпеннем чакала кожнага яго прыезду. Моцны, упэўнены, прыгожы. Ён трывала заняў месца ў яе сэрцы з юнацтва, не пакiнуўшы на гэта нiякiх шанцаў усiм iншым. З iм яна заўсёды адчувала сябе спакойна. З iм яна была шчаслiвая. Але за ўсё ў жыццi трэба плацiць. I за шчасце таксама. Яна плацiла. Плацiла бяссоннымi начамi, калi ён быў на баявых дзяжурствах, плацiла сваiмi перажываннямi, плацiла доўгiм чаканнем сустрэчы. Часам вельмi доўгiм чаканнем. Але ён заўсёды вяртаўся. Вяртаўся з усмешкай i велiзарным букетам кветак. Абняўшы яе i пацалаваўшы, казаў: «Я дома, гэта табе». Гэтыя моманты былi для яе самай вялiкай узнагародай за яе адзiноту. А потым у яе жыццi з'явiлася маленькая радасць, якая пастаянна крычыць. I адзiнота знiкла. Яго змянiла турбота якая расце, i пакутлiвая трывога за жыццё мужа, таму што гэты год, якi падарыў ёй сына, разам з iм падарыў i Аўганiстан. А праз восем месяцаў – боль i смутак. У гэты раз па вяртаннi не ён, яму дарылi кветкi. Моўчкi, сцiснуўшы зубы i гуляючы жаўлакамi…

Першыя месяцы пасля пахавання мiнулi для яе як у ту-

мане. Толькі дзякуючы сыну яна змагла паступова акрыяць ад страты. Дзіця паглынала ўвесь яе час. І толькі начамі, калі ён засыпаў, вярталася адзінота і душылі слёзы. Але яна навучылася з гэтым змагацца – яна пачала паліць. Дым, палягчаючы боль, супакойваў. Шмат начэй ёй правесці з цыгарэтай і кубкам кавы на пустой кухні, перш чым да яе зноў вярнулася чаканне. Чаканне вечара, калі яна, нарэшце, зможа забраць з садка сына. Затым, з'явілася чаканне яго вяртанняў із школы, чаканне першых спартовых поспехаў. Шмат вады ўцякло, перш чым жыццё наладзілася, і яна перастала праводзіць доўгія ночы ў гутарках з фотаздымкам. Усё сваё матчына каханне, усю сваю душу яна аддала сыну. Не, яна не песціла яго, бо жыццё не песціла яе. Аднак ён заўсёды адчуваў пастаянны клопат маці і рос каханым, разумным, прыгожым юнаком, цешачы яе сэрца. Яна цвёрда для сябе вырашыла, што ён не стане вайскоўцам, але пасля заканчэння ім школы, да яе зноў прыйшло чаканне. Чаканне яго прыездаў у адпачынак, прыездаў такога ж прыгожага, упэўненага, моцнага, якім калісьці быў яго бацька. І кожны раз, сустракаючы яго, яна пра сябе думала, як яму ідзе вайсковая форма. Кожны раз, вярнуўшыся, ён урываўся ў хату маладым буйным ветрам, несучы перад сабою вялізны букет кветак і, цалуючы яе ў шчаку, казаў: «Ма, гэта табе». І яна зноў была шчаслівая. А пасля кожнага ад'езду зноў яго чакала. Затым у яго з'явілася тоненькая дзяўчынка, якая сваім з'яўленнем прынесла ў яе жыццё зноў чаканне. Чакан-

не хуткага вяселля, затым чаканне ўнукаў. І так усё жыццё. Чаканне. Чаканне. Чаканне…

«Мусіць, менавіта так я і скончу гэтую кнігу. Дзяўчынка, унукі – вельмі добра, вельмі» – зрабіла запіс ў нататніку. Сонца ўжо амаль зайшло. Наступіў яшчэ адзін цёплы, зацішны, вясновы вечар у яе жыцці. «Ну, што ж, час дадому» – падумала яна і, схаваўшы пад хустку, сівую пасму валасоў, паднялася з лавачкі. У апошні раз дзелавіта агледзела наведзены парадак і, сказаўшы, маладзенькаму лейтэнанту, які безклапотна ўсміхаўся з фотаздымка: «Прыйду праз тыдзень. Да спаткання, сынок» – злёгку горбячыся, павольна накіравалася да выхаду з могілак, насустрач адзіноце, якая чакала яе каля ўваходнай брамы… Насустрач адзіноце…

Я і востраў

Невядомыя спрачаліся:

– Ён дабяжыць.

– Не. Не дабяжыць.

– Я сказаў, што дабяжыць. У яго веру.

– Не ведаю. З тваім гэтым: «веру»… Паглядзім…

Галоўнае памятаю, бег па вуліцы і потым ўніз ў люк, потым з люка, і я адзін у завулку. Усё маментальна адбывалася: з'явіўся вораг. Прапанаваў біцца, не баязлівец бо ты (я, у сэнсе) … Мы па крузе ходзім, потым ён нападае, і я адбіваюся і пераходжу ў напад. Яму канец. Ён падае і хапае мяне рукой за горла, я яго дабіваю і адчуваю, што ўдары мае слабейшыя. Вораг ляжыць, і я, хістаючыся, сыходжу. Сеў пад плотам. Адпачыць трэба. Мне адразу лягчэй стала. Потым прайшоў я і ўпёрся ў будынак. Ён зачынены быў. Абыйшоў яго, зноў плот. Пералез я праз плот і апынуўся ў садзе, раптам убачыў дзяўчыну. Яна глядзела на мяне і ўсміхнулася. Яна прыгожая. Я такіх не бачыў: уся падабраная, твар з зялёнымі вачыма, ўюцца валасы. Так, яна прыгожая! Я спытаў нешта, яна адказала. Не памятаю, пра што размаўлялі. Мне было добра з ёй…

Зноў я на вуліцы адзін. Што такое? Бачу ўверсе па вуліцы шмат людзей. Я пайшоў туды. Падыйшоў, а там… прыгажосць. Цэлы горад. Я зарыентаваўся, знайшоў дом і пайшоў

да яго. Як усё гэта ў мяне атрымліваецца? Як я ведаю куды ісці? Быццам унутры мяне сядзіць нехта. Прыкра. Добра, зайшоў у дом, у мяне пакой, праз акно гляджу на двор. Лёг паляжаць і заснуў: мы прыплылі ў горад затоплены. Дакладна, мы! Мой сябар, дзяўчына з зялёнымі вачыма. Яны засталіся на караблі, а я пералез у дом. Там шмат было каштоўнага. Я сабраў і… выпусціў мяшок у ваду. Ніхто не падняў. Дзяўчына каля мяне апынулася, пагладзіла мне галаву і пацалавала мяне! Гэты мяшок не хваляваў больш мяне, ніколі! Важна, што яна мяне пацалавала! Які прыемны сон. Я паглядзеў у акно: дзеці гуляюць, людзі праходзяць. Сябар ідзе! Я ў акно, крычу яму. Ён не бачыць мяне. Я крычу гучней! Сябар павярнуўся і зайважыў мяне! Ён сказаў: «прывітанне-пакуль». Я яго спытаў пра нешта, ён спыніўся і сказаў, што са сваімі бацькамі гаварыў. Ён пойдзе да іх, спяшаецца. Значыць, я зноў адзін застануся. Сеў пачытаць і кінуў…

Невядомы:

– Нешта ў яго не атрымліваецца. Я табе казаў, А ты са сваім «веру». Зараз, я яму перашкоджу-паглядзім. Ха-ха.

– Ты знахабіўся. Нельга перашкаджаць.

Я зноў лёг і заснуў. Прысніўся сон: неяк жылі з дзядулем. Я не мог хадзіць, праблема з нагой. Дзед дапамагаў мне ва ўсім (маю коўдру паправіць, паліць дасць, выкліча каго трэба). Неяк ён паправіў мне падушку і зайважыў, як я ўбачыў нешта. Моўчкі дапамог, а я з адкрытымі вачыма спаў. Ён

здзівіўся. Думаў, што я там бачу? Гэта я бачыў свайго каня у сне. Бераг, мора і я. Затым, карабель прыплыў. Конь дапамог мне да карабля даплысці. Потым мы на караблі пайшлі ў мора. Я закінуў сетку, і яна налавіла метал (мячы, шчыты, аўтаматы, лом жалезны). Дрэнныя справы. Што рабіць? Далей – горш. Я пачуў, што мая нага стала задняй нагой жарабца. Не змог бегаць, не змог хадзіць. Паспрабаваў масажаваць, але не дапамагала гэта мне. Узяў нагу, павярнуў, што яшчэ зрабіць? Стаў яе біць, біць, біць… Гэта дрэнна. Я прачнуўся і ўстаў. Задумаўся.

Невядомыя:

– Ты брыдка зрабіў. Не лезь да яго.

– Не. Я ж сказаў табе. У яго не атрымаецца. Ні-чо-га.

Седзячы, я зноў заснуў: выйшаў на вуліцу, і даганяе жонка. Пакідае дачку мне і з'язджае. Мы з дачкой любім адзін аднаго. Мала ў нас часу. Заўсёды. Так і цяпер, мы забеглі на рынак і потым згубіліся. Я ўбачыў дачку і ўсё. Пайшла яна. Я жыў у доме адзін і раптам прыехалі да мяне. Выйшла жонка, дзеці і мужчына. Чаго яна прыехала? Навошта дзяцей і мужыка прывезла? Дзеці не мае. Толькі дачка мая, узрост, прайда, у яе іншы. Мужык вітацца палез да мяне, але я адмовіўся. Павярнуўся да жонкі і на ёй крыж паставіў. Пайшоў я да сябе. Неяк я сустрэў у доме ворагаў і сяброў. Пачаў гаварыць з усімі і зразумеў, што нічога не атрымліваецца. Дом быў пашкоджаны, столь упала, сцяна завалілася. Гэта і не давала мне пагаварыць з усімі. І вось з'явілася

дзяўчына. Яна ведала, што я чакаў яе. Абняла мяне і сказала, куды мне ісці. Па жоўтай сцежцы, нікуды не зварочваць. Я быў ёй так рады… трэба прачнуцца. Тэрмінова. Годзе. Я прачнуўся і… пайшоў па жоўтай сцежцы.

Невядомыя:

– Ты мне перашкаджаеш. Зноў урываешся са сваёй дзяўчынай, і мае страсці развальваюцца.

– Я не дам табе гадзіць. І так ты сапсаваў будучыню яму. Ён дойдзе да вострава. Так будзе. Я сказаў.

Я апынуўся ў лесе. Патоку перайшоў і бачу катэры. Мая нага зноў у заднюю нагу жарабца ператварылася. Божа мой, не магу ісці. Мяне сустрэў чалавек і дапамог дабрацца да катэра. На ім ёсць усё, каб я змог абслужыцца. Толькі я лёг, так мая нага прыбегла, нават дзве! Я звар'яцеў… сабраўся з сіламі, заплюшчыў вочы і паспрабаваў устаць. Усё атрымлівалася, і я быў у альтанцы. Альтанка прыгожая. Такіх не бачыў. З кімсьці размаўляю. Мужчына ці жанчына? Можа, з альтанкай размаўляю? Нічога не разумею. Раптам, задняя сценка раскрылася і жоўтая сцяжынка. Я па ёй дайшоў да ракі. Убачыў, як купаецца дзяўчына. Я прыгледзеўся… гэта яна! Дзяўчына з зялёнымі вачыма! Я абдымаю яе! Яна кажа, што пара мне ісці. Я пытаюся: «Ты кінеш мяне?». «Не, – кажа яна, – я буду з табой, толькі пазней». Цалуе мяне і паказвае, куды ісці. Сама растварылася, я адзін стаю. Павярнуўся і пайшоў наперад. Праз 50 метраў я спыніўся. Пад нагамі туман. Я асцярожна пайшоў. Туман

знік. Я ўбачыў прыгажосць. Можна прысесці і разгледзець яе. Я ўбачыў, што плыву на гэтым востраве. Уся зямля ўнізе. Прыгожа…

Жанчына ў лекара спытала:

– Доктар, ён будзе жыць?

– Мы ўсё зрабілі. Усё залежыць ад яго. Пачакаем тыдзень…

Я апынуўся ў лесе. Патоку перайшоў і бачу катэры. Мая нага, зноў, на заднюю нагу жарабца ператварылася. Божа мой, не магу ісці. Мяне сустрэў чалавек і дапамог дабрацца да катэры. На ім ёсць усё, каб я змог абслужыцца. Толькі я лёг, так мая нага прыбегла, нават дзве! Я звар'яцеў… сабраўся з сіламі, заплюшчыў вочы і паспрабаваў устаць. Усё атрымлівалася, і я быў у альтанцы. Альтанка прыгожая. Такіх не бачыў. З кімсьці размаўляю. Мужчына ці жанчына? Можа, з альтанкай кажу? Нічога не разумею. Раптам, задняя сценка раскрылася і жоўтая сцяжынка. Я па ёй дайшоў да ракі. Убачыў, як купаецца дзяўчына. Я прыгледзеўся… гэта яна! Дзяўчына з зялёнымі вачыма! Я абдымаю яе! Яна кажа, што пара мне ісці. Я пытаюся: «Ты кінеш мяне?». «Не, – кажа яна, – я буду з табой, толькі пазней». Цалуе мяне і паказвае, куды ісці. Сама растварылася, я адзін стаю. Павярнуўся і пайшоў наперад. Праз 50 метраў я спыніўся. Пад нагамі туман. Я асцярожна пайшоў. Туман знік. Я ўбачыў прыгажосць. Можна прысесці і разгледзець яе. Я ўбачыў, што плыву на гэтым востраве. Уся зямля ўні-

зе. Прыгожа…

Жанчына ў лекара спытала:

– Доктар, ён будзе жыць?

– Мы ўсё зрабілі. Усё залежыць ад яго. Пачакаем тыдзень…

Васільковае неба над намі…

ласкай абдымаў яго – гэта была яго мама, але ён не ведаў, як назваць іх. І наогул не ведаў, як называецца ўсё. А потым жыццё яго навучыла. І ён вырас, і стаў тым, хто любіць сынам, мужам і бацькам; стаў цярплівым да ўсяго: да расстанняў, да хвароб, да гэтай смерці, на жаль… *Васільковае неба – гэта было першае нешта, што ён убачыў, а потым прыемна адчуў кагосьці, і гэты хтосьці з*

Але ён старайся І будзе старацца змагацца з усім, што перашкаджае людзям жыць шчасліва. І цяпер, яго задача была не прапусціць ворага… У яго ў падначаленні было 100 салдат-хлапчукоў, але моцных духам… І яны не аддалі ворагу ні пядзі зямлі… І яны справіліся з гэтым!..

І таму ён пра сябе прасіў прабачэння і ў іх, і ў іх бацькоў, і ўспамінаў, як ён быў юнаком, як пакахаў дзяўчыну, як яна падарыла яму траіх дзетак… Убачыць бы іх…

У апошні раз міргнулі павекі і ў апошні раз паглядзеў на Васільковае неба…

Мірнае Васільковае неба над намі… над намі… над намі!

Матылёк

Яна была выдатным матэ-фізікам. У яе была адна задача. Сядзела ў разліках і… не атрымлівалася нічога. Адносіла разлікі да прафесара. Ён прачытаў і сказаў: «Не ведаю. Трэба падумаць. Гэта думка добрая. Давай думаць». Удваіх і так, і гэтак. Не атрымалася апошняя формула. Яна думала, як вырашыць гэта… праблема… іённы, тэрмаядзерны, плазменны і на антыматэрыі, але яна лічыла новы… наогул…

Яна прачнулася рана. Не хацелася ўставаць. Такі сон убачыла прыгожы! Хутка яна павінна паляцець. Далёка. Да зоркі. Там планету знайшла. З сну такі яркі матылёк перад вачыма лётал, вёў яе, а потым паляцел. Добра гэта ці не? Ну, вядома добра. Галоўнае, думаць пра гэта добра, значыць, будзе добра! Яна прыняла душ, села есці і думала, думала і думала: формула! Трэба будзіць свайго прыгажуна. Мой красавец! Пайшла будзіць. Села каля яго, загледзелася, паправіла валасы ў яго. Ён прачнуўся і спытаў:

«Добрай раніцы, ты ўжо сабралася? Мяне не пачакала, мілая?».

«Добры. Я хацела, каб ты паспаў. Сняданак табе гатовы. Уставай не спяшаючыся, не куды не спознішся» – пацалавала яго.

«Зразумеў, таленцік» – адказаў ён.

«Стой, дай дастану ў цябе з вока сон, ха-ха», – смеючыся, казала яна.

Ён паваліў і пацалаваў яе. Яна адбівалася ад яго, а потым здалася яму. Ёй падабалася, як ён здабываў яе. Кожнай дзяўчыне падабаецца, як хлопец дамагаецца яе. Калі хлопец гэта той. Тут, менавіта, той хлопец. Ён яе любіць.

Яна паклала валасы свае і зноў задумалася, і зноў матылёк прыляцел і махнул крылом…

Ён спытаў, што здарылася ў яе? Яна ўсміхнулася і нічога не адказала. Усё добра ў яе… Выйшлі з хаты і пайшлі на возера, кажучы пра ўсё. Так і дайшлі назад. Зайшлі ў хату. Ён сабраў усё, пацалаваў яе і пайшоў па справах. Яна села ў крэсла, паглядзела запісы свае. Усё не ў парадку… потым засмяялася нечаму… Стала пісаць і… вось формула! Яна зразумела, у чым справа. Матылёк! Ён дапамог думаць! Дапісала і паглядзела напісанае. Так. Задача зроблена! Яна перачытала яшчэ раз і зразумела, што любіць яго, свайго. Успомніла, як ён яе дамагаўся – гэта галоўнае. Гэта каханне. Матылёк узмахнул крылом і паляцел…

Я глядзеў на ваду

Так-а, сітуацыя… Успаміны… ён вяртаўся дадому. Дадому! Там чакае яна, жонка. Мілая, любімая! Сэрца стук-стук. Яго сэрца. Яно любіць яе. А мозг яго? Вядома, таксама любіць. Толькі ціха любіць. Думка заўсёды ўзнікае, і нічога не зробіш: абдымаеш яе ўсю, ад галавы да ножак, падняў бы і насіў яе. Як ён яе любіць! Паківаў галавой, узяў цыгарэту і закурыў. Як падумае пра каханую, адразу ўлезла ўспамін. Ён быў спакойны, але ўспамін… моўчкі пакурыў, устаў і прайшоўся, знайшоў сябе і прысеў, зноў падумаў пра яе… Як цалаваў… Калі прыеду дадому? На гадзіннік паглядзеў. Хутка. Ну, хутчэй бы. Хачу дадому. Цягнік прыйшоў, ён узяў рэчы і хуткім крокам накіраваўся дадому. Вось пад'езд, кватэра, дзверы. Заходзіць у кватэру. – Я ў хаце, – падумаў ён. Прайшоў да далёкай пакоя і… ён стаў на парозе і не змог гаварыць… яна з мужчынам у ложку… пачырванела. Нешта яму кажа. Мужчына накрыўся коўдрай. Яны, як дзеці малыя… спалоханыя… нават біць няма каго. Балюча ў грудзях. Ён забраў рэчы і сышоў. Выйшаў з пад'езда, як у тумане, закурыў, дастаў бутэльку гарэлкі і выпіў. Ноч цёплая была. Падумаў і пайшоў на рэчку. Раніцай сябе прывёў у норму. Зайшоў у краму, купіў паесці, гарэлкі, цыгарэт. У краме дзяўчына не магла справіцца з торбай: з яе выпадае то чай, то сухары. Ён усміхнуўся, дапамог ёй.

Куды торбу данесці вам? Вы ўжо злыя на іх (чай і сухары), – спытаў дзяўчыну.

Я не злая, проста стамілася з імі ваяваць. Тут, побач. Дзякуй.

Ён данёс ёй, аддаў і пайшоў. Куды-невядома… ён сам не ведаў куды. Пайшоў да ракі. Там месца нядрэннае знайшоў. Уладкаваўся, выпіў, паеў, закурыў і глядзеў на ваду. Ён бы глядзеў на ваду бясконца. Успаміны яго там… складана было… тут жонка падклала… так-а…

– Вы будзеце доўга сядзець? У вас здарылася нешта? – дзяўчына спытала.

– Не зразумеў. А вы адкуль?

– Як торбу аддалі, дык я паглядзела, куды вы пайшлі. Я люблю гэтае месца. Часта глядзела на ваду. Шукаць вас не трэба.

– Мудрая вы. Чымсьці дапамагчы трэба?

– Дапамагчы? Не. Я ўжо сабрала ўсю смеласць: хадзем да мяне.

– Мілая дзяўчынка, ты не баішся?

– Раней я баялася, але цяпер я не баюся.

Вось так яны перайшлі на «ты»…

Ён паглядзеў на яе, цікавая бо. Што яна знайшла ўва мне? Не прыгажун, накшталт. Ён пайшоў да яе. Па дарозе разгаварыліся, пра ўсё. Ім нічога не перашкаджала гаварыць. Як-быццам, выгаварыцца трэба ім. Яны былі шчаслівыя казаць… яна палюбіла яго. Ён ведаў гэта. Якая цудоў-

ная дзяўчына. У яго ўзнікла стаўленне да яе, можа, мацней, чым у яе да яго. Яна стала для яго… Каштоўнай Дзяўчынкай! Ён з'ехаў, трэба было, але паабяцаў прыехаць. Цяпер, ехаў да яе, але прыехаў… у пустыню. Яе не было… загінула… Яна тут загінула, там нашы хлопцы гінуць… чаму іх усіх бярэ смерць… На рэчцы ён глядзеў на ваду… успамінны яго…

Сусвет

Яны спяшаліся насустрач адзін аднаму. У іх зноў будзе цэлы дзень. Галоўнае, цэлы дзень. Трохі пагулялі і зайшлі ў нумар. Зайшлі? Забеглі! Потым усё закружылася…

– Ты мяне любіш?

– Так. Я так цябе люблю. Нават растлумачыць цяжка. Проста люблю, і ўсё. Проста люблю.

– Я хачу даведацца, наколькі моцна любіш?

– Ты хочаш ведаць? Ну, добра. Зараз паспрабую растлумачыць. Ты бачыла Сусвет?

– Так.

– Мы ведаем, што бясконцы.

– Са школы.

– Так і любоў мая… бясконцая! Сусвет і любоў падобныя. Менавіта гэтым: бясконцасцю і… сілай!

Яны сядзелі ў самалётах і думалі пра адно, пра каханне. І кожны ляцеў да мужа і да жонкі… Сусвет.

Война глазами детей

***

Я с ним познакомился дома. Его звали Марлен Михайлович Полозов, с 1930 г., жил в д. Красная. Сам найти хотел р-н, но не успел, заболел. Знаю, что Гродненская область.

войне, а он посмотрел на меня и говорит: *Интересный человек он был, сколько знал, умел делать… Да-а… Я попросил рассказать о*

– Нет, не хочу.

– Марлен Михайлович, ну, пожалуйста, расскажите хоть немного. Я запишу, потом книгу издадим. Вот в чём проблема.

– Точно будешь издавать?

– Обещаю.

– Ну, смотри.

Он сел, подумал и начал рассказывать:

– Красиво не умею говорить, но как-то так. Жил тогда у дяди. Так в жизни бывает. У нас был 1942 год. Я во дворе был, что-то делал. Полицаи заходят. Двое. Я голову опустил и котелок, по-моему, чищу. Надо мной полицаи посмеялись:

– Давай, старайся. Мы подойдем – проверим. Чистый или нет. Где дядька?

– У хаце.

Они зашли в дом, уселись и ждут пока дядька бутэльку принес, огурцов, картошку. Полицай говорит:

– Мало принёс. Может нам посмотреть? Так найдём.

– Ваше право. Ничего нету.

Полбутылки сразу выпили полицаи и смеются над дядей:

– Не бойся. Мы – власть! Если что – будешь на ветре качаться.

Тут, немец заходит и в дом. Он увидел это: полицаи едят, а дядя стоит перед ними. Немец поднял их и всыпал:

– Нельзя посадить за стол? Вон отсюда. Пришли (плохое слово), идите, выполняйте дальше!

Полицаи повернулись и ходу с нашего дома. Немец посадил дядю, сам присел. Начал расспрашивать сколько картошки посадили, кто ходит на работу, кто не ходит. Про картошку дядя знал, а кто ходит – кто не ходит не знал. О чём они, не знаю я, но полицаев он погнал. Вот так.

курил и дальше говорит: *Встал Марлен Михайлович, воды попил. Я сидел тихо, записывал в блокнот. Он за*

– Через месяц наехали немцы и полицаи. На мотоцикле два немца погибли. Где-то 700 метров от деревни. Всех выгнали нас. Кто стрелял? Может, кто и знали, я не знал. Взяли каждого 3-го человека (мужчина или женщина) и отвели за угол. Немец, что тогда с дядей разговаривал и полицаев выгнал, повторил вопрос: «Кто стрелял?». Все молчали. Он приказал расстрелять. Это было горе в нашей деревне.

войну глазами детей. *Я смотрел на Марлена Михайловича, он старым был, но видел это –*

***

курилка). В соседней бабушка (Нина Филипповна Соболевская) жила. Уже давно. У неё 1-я инвалидная. На коляске ездит, куда хочет. Она была сильная, мужественная. Я старался брать пример с таких людей. Я отдохнул и вышел на балкон. Здесь мы и встретились. Поговорили обо всем. Через месяца 2-ца я начал писать и понял, что Нина Филипповна видела войну маленькой девочкой (1940г.) была. Я спросил её про войну, она задумалась и вот ответ: *Я, после больницы, попал в Пансионат ветеранов и инвалидов. Заселили меня на 1-ом этаже. Мне понравилось (балкон, комната, рядом выходишь –*

фашисты. Был резкий удар. Бомбы падали и падали. В начале подальше рвались, а потом все ближе. Я спряталась под воз. Тетя прибежала за мной, на руки взяла и думает: «Куда? В подвал». Я ведь знала о чём закричала: «Если бомба попадет сюда, то попадет в живот. Надо в лес». Тетя рванула в лес. Повезло нам. Спрятались в лесу, пересидели бомбёжку и вернулись назад… *– Я мало знаю. Но если знаю, то навсегда. Мы жили в с\с Синявский, р-н Клецкий, Минская обл.. Мне мало было в 1944г. Что помнить в 4 года? Помнила я, как полетели*

Я думал о том, что ребёнок закричал. Он кричал, чтобы вышло это с криком. Какой умный ребенок. 4 года. Видите,

какие у нас были. Они криком доносили старшим, что делать.

– Как-то мы ходили за грибами в лес. Всегда были. Нашли нашего солдата. Он был ранен. Не мог идти, не мог говорить. И показал нам – попить. Я подошла, взяла флягу, раскрутила и напоила его. Тётя сказала, чтобы я к отцу сбегала. Я побежала, потом с отцом приехала. Солдат умер. Отец с приклада вынул письмо, прочитал. Теперь солдат похоронен, как человек с фамилией был…

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.